

Suomen kestävän kasvun ohjelma Elpymis- ja palautumissuunnitelma – tiivistelmä / 19.5.2021

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP) on Suomen kansallinen suunnitelma EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rahoituksen hyödyntämiseksi. Suunnitelma on osa kestävän kasvun ohjelmaa.

Kestävän kasvun ohjelman rahoitus tulee EU:n elpymisvälineestä ja ohjelmalla sovitetaan yhteen elpymisvälineen eri ohjelmien rahoitusta. Valtiovarainministeriö on valmistellut ohjelmaa laajassa yhteistyössä muiden ministeriöiden, alueiden toimijoiden sekä elinkeinoelämän ja tutkimusalan kanssa. Kestävän kasvun ohjelmasta on järjestetty useita kuulemis- ja sidosryhmätilaisuuksia syksyllä 2020 ja keväällä 2021. Valtioneuvosto antoi 27.11.2020 eduskunnalle selonteon elpymisvälineen varojen suunnitellusta käytöstä Suomessa. Eduskunta lausui siitä 19.2.2021. Alustava elpymis- ja palautumissuunnitelma toimitettiin komissiolle 15.3.2021.

Suunnitelma on tehty perustuen elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12.2.2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 (RRF-asetus) liitteessä IV esitettyyn jäsenvaltiokohtaiseen enimmäisrahoitusosuuteen 2,086 mrd. euroa käyvin hinnoin. Tämä arvio Suomen enimmäissaannosta perustuu osin toistaiseksi talousennusteeseen ja siksi siihen liittyy epävarmuustekijöitä. Lopullinen enimmäissaanto vahvistuu kesällä 2022.

Suunnitelma hyväksytään valtioneuvostossa 27.5.2021 ja toimitetaan EU:lle. Komissiolla on tämän jälkeen korkeintaan kaksi kuukautta aikaa sen arviointiin. Jos komission arvio suunnitelmasta on myönteinen, eli suunnitelma täyttää RRF-asetuksen kriteerit, komissio tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi. Neuvosto hyväksyy täytäntöönpanopäätökset pääsääntöisesti neljän viikon kuluessa komission ehdotuksen antamisesta.

Suunnitelma sisältää Suomen kansallisen uudistusohjelman (Eurooppa 2020 –strategia).

Elpymis- ja palautumissuunnitelman rakenne

Suunnitelman luvussa I kuvataan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman yleisiä tavoitteita. Lisäksi käsitellään sitä, miten Suomen suunnitelmalla edistetään elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa määritellyjä politiikka-aloja ja vastataan Suomen maakohtaisiin suosituksiin.

Luku II sisältää uudistus- ja investointikokonaisuuksien kuvauksen. Suunnitelma rakentuu neljän pilarin pohjalle:

PILARI 1: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa (yht. 822 me)

PILARI 2: Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville (yht. 217 me)

PILARI 3: Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestäväen kasvun vauhdittamiseksi (yht. 636 me)

PILARI 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen (400 me)

Pilareiden tavoitteita on kuvattu pilarikohtaisessa tiivistelmässä liitteessä 1. Alustavan suunnitelman jättämisen jälkeen tulleita muutoksia pilarien sisältöön kuvataan vielä erikseen alla. Ylläolevissa summissa eivät näy elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät Ahvenanmaan uudistus- ja investointikokonaisuudet (yhteensä 10 me) sekä toimenpide koskien suunnitelman toimeenpanon hallintoa, valvontaa ja tarkastusta (17 me), jotka eivät sisälly tämän tiivistelmän laskelmiin. Suunnitelman rahoituksesta 51 % kohdistuu vihreää siirtymää ja 24 % digitaalista muutosta edistäviin hankkeisiin.

Luku III kuvaa suunnitelman toimeenpanoon, hallintoon ja valvontaan liittyviä järjestelyjä. Ohjelman keskustason tehtävät kootaan valtiovarainministeriöön, joka vastaa paitsi yleisestä koordinaatiosta, valvonnasta ja tarkastuksista niin myös komissiolle tehtävien maksupyyntöjen laatimisesta sekä niihin liittyvien tietojen oikeellisuuden varmistamisesta ja tätä koskevasta johdon vahvistuslausumasta. Tukien myöntämisestä sekä niihin mahdollisesti liittyvistä korjaavista toimenpiteistä ja takaisinperinnöistä vastaavat eri ministeriöt ja virastot omilla hallinnonaloillaan. Toimeenpanoon osallistuvien viranomaisten tehtävien ja työnjaon määrittelemiseksi käynnistetään erillinen säädöshanke. Lisäksi valtiovarainministeriön johdolla ja yhteistyössä toimeenpanevien ministeriöiden kanssa käynnistetään tarvittavan tietojärjestelmän määrittely ja hankinta.

Lisäksi luvussa III esitetään pyyntö 13 % ennakkomaksatuksesta. Luvussa kuvataan myös suunnitelman suhdetta muiden kansallisten ja EU-tason ohjelmien ja suunnitelmien tavoitteisiin ja täydentävän EU-rahoituksen käyttöä, sekä sidosryhmien kuulemisia ja viestintää suunnitelmasta.

Luvussa IV kuvataan suunnitelman kokonaisvaikutuksia. Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä vuonna 2023 BKT:n tason arvioidaan olevan 0,2 % korkeampi kuin ilman elpymis- ja palautumistukivälinettä. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2023–2026 potentiaalinen tuotanto kasvaa investointien kasvaessa ja kokonaistuottavuuden parantuessa nopeammin kuin ilman välinettä, mikä tuo mahdollisesti pitkällä aikavälillä taloudelle suotuisia vaikutuksia. Lisäksi luvussa

IV kuvaillaan suunnitelman sosiaalisia vaikutuksia ja vaikutuksia alueelliseen yhteenkuuluvuuteen sekä esitetään arvio julkisten investointien kehityksestä ilman elpymis- ja palautumistukivälinettä.

Muutokset alustavaan suunnitelmaan

Viimeisten viikkojen aikana on tehty paljon teknistä työtä, jotta suunnitelma täyttäisi RRF-asetuksen asettamat vaatimukset. Komission kanssa on käyty tiivistä vuoropuhelua sen varmistamiseksi, että kaikki Suomen ehdottamat toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset soveltuvat rahoitettavaksi elpymis- ja palautumistukivälineestä. Komission kanssa on käyty neuvotteluita muun muassa suunnitelmaan sisällytettävistä rakenteellisista uudistuksista sekä niitä koskevien välitavoitteiden muotoiluista sekä henkilöstökustannusten rahoittamisesta. Yhteistyössä komission kanssa on myös varmistuttu siitä, että Suomen esittävät toimenpidekokonaisuudet ovat ”ei merkittävää haittaa” –periaatteen ja EU:n valtiontukisääntöjen mukaisia.

Merkittävimmät muutokset verrattuna alustavaan elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ovat:

Pilari 1:

Energiajärjestelmän murros –kokonaisuudessa uudistus ”kivihiilen energiakäytön loppuminen vuoteen 2029 mennessä” on muuttunut muotoon ”kivihiilen energiakäytön merkittävä vähentäminen vuoteen 2026 mennessä”. Erillinen lupaprosessien sujuvoittamista koskeva uudistus on poistettu ja sen sijaan 12 milj. euron erillinen ympäristölupainvestointi hajautetaan siten, että 6 milj. euroa on uuteen energiateknologiaan tehtävien investointien yhteydessä ja 6 milj. euroa vetyinvestoinneissa.

Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut –kokonaisuudessa on ”julkiset liikennesähkön, -biokaasun sekä uusien käyttövoimavaihtoehtojen jakelu- ja tankkausinfrastruktuurit” –investointia muokattu siten, että tukea voisi saada sähkön ja kaasun lisäksi myös muiden liikenteen uusien käyttövoimien jakeluinfrastruktuuri, joiden osalta jakeluverkosto on kehittymätön.

Pilari 2:

Kestävän kasvun ministeriryöryhmän linjauksen mukaisesti suunnitelmaan on lisätty uusi toimenpide koskien suunnitelman toimeenpanon hallintoa, valvontaa ja tarkastusta. Tämä toimenpidekokonaisuus on sijoitettu pilarin 2 alle, sillä siihen liittyy merkittävä tietojärjestelmähanke. Yhtenäinen ja toimiva tietojärjestelmä on edellytys selkeän ja sujuvan hallinnoinnin, valvonnan sekä raportoinnin kannalta. Tämän kokonaisuuden kokonaiskustannuksen arvioidaan olevan 16,95 me (noin 0,8% koko suunnitelman allokaatiosta).

Pilari 3:

Työllisyys ja työmarkkinat –kokonaisuudessa on tarkennettu välityömarkkinatoimijaa koskevia tietoja hallituksen puoliväliriihessä tekemien linjausten jälkeen. Lisäksi on selkeytetty kokonaisuutta yhdistämällä uudistuksia ja investointeja, mm. mielenterveys työelämässä ja työkyvyn vahvistaminen julkisella alalla.

Osaamistason nosto ja jatkuva oppiminen –kokonaisuutta on selkeytetty yhdistämällä uudistuksia, esimerkiksi jatkuvan oppimisen uudistuksen kaksi osa-aluetta (palvelujärjestelmän uudistaminen sekä ohjaus ja osaamisen arviointi ja validointi).

TKI, tutkimusinfrastruktuurit ja pilotointi –kokonaisuuden kohdalla on poistettu tarkennetun ohjeistuksen mukaisesti päällekkäisiä vihreän siirtymän ja digitaalisuuden kohdennuksia, mikä on vähentänyt kokonaisuuden kontribuutiota digitaalisiin tavoitteisiin. Vihreää siirtymää tukevat investoinnit on kohdennettu 100-prosenttisesti ilmastotavoitteita tukeviksi, minkä vuoksi on jouduttu poistamaan suoria viittauksia kierto- ja biotalouteen.

Koronakriisistä kärsineet alat ja kansainvälisen kasvun kärjet –kokonaisuutta on selkeytetty huomattavasti yhdistämällä uudistuksia ja investointeja. Erilliset toimialaohjelmat on yhdistetty yhdeksi poikkihallinnolliseksi kasvun kärkialojen ohjelmaksi. Luovien alojen ja tapahtuma-alan yritysten rakennetuki (TEM) sekä rakennetuki kulttuuri- ja luovien alojen yrityksille ja yhteisöille (OKM) on yhdistetty yhdeksi investoinniksi. Matkailualan aiemmat kaksi investointia on yhdistetty yhdeksi ja siihen on lisätty tki-painotus.

Pilari 4:

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä koskevaa sanallista ohjelmaesitystä on tarkennettu Euroopan komission kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Ohjelmaesityksen tavoitteet, uudistukset ja investoinnit ovat kuitenkin säilyneet alustavan suunnitelman mukaisina, eikä investointikohtaisiin rahoitusosuuksiin ole tehty muutoksia. Ahvenanmaan terveydenhuoltojärjestelmän digitalisaatiota koskevat investoinnit on lisätty uusina esityksinä pilarin sisältöön.

Käytyjen keskustelujen perusteella rahoituksen käyttöä henkilöstökustannuksiin on tarkennettu sen varmistamiseksi, ettei tarkoituksena ole käyttää rahoitusta pysyviin henkilöstökuluihin. Ohjelmaesityksestä poistettiin palvelusetelien käyttöä koskevat esitykset, sillä niitä ei voitu pitää rahoituksen sallittuna käyttökohteena. Tämän sijasta vahvistettiin tavoitetta lisätä liikkuvia ja digitaalisia palveluja osana hoito- ja palveluvelan purkamista ja hoitoon pääsyn nopeuttamista.

Lisäksi tekstissä on tarkennettu pilarissa ehdotetun sisällöllistä yhteyttä eduskunnan käsittelyssä olevaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutukseen (nk. sote-uudistus) ja toiminnalliseen uudistamiseen, kuten hoitotakuun toteutumiseen ja Tulevaisuuden sote-keskus ohjelman – valtionavustushankkeisiin. Sote-uudistuksen lainsäädännön hyväksymistä ja täytäntöönpanon valmistelun organisointia sekä hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymistä ja järjestämistehtävien vastaanottovalmiutta koskevat tavoitteet on kirjattu pilarissa uudistuksina.

Liite 1: Päivitetty pilarikohtainen tiivistelmä

Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteet

Suomen kestävän kasvun ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua. Ohjelma vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nousua sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita.

Ohjelman yleisiä tavoitteita:

- Kasvihuonekaasujen vähenemä
- Tuottavuuskasvu
- Tutkimus- ja kehitysinvestointien kasvu
- Työllisyysasteen nosto
- Hoitoon pääsyn nopeuttaminen
- Tasa-arvon edistyminen

Pilarit ja toimenpidekokonaisuudet

Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarit ja rahoituksen kohdentuminen:

- Pilari 1: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa (yht. 822me)
- Pilari 2: Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville (yht. 217 me)
- Pilari 3: Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävän kasvun vauhdittamiseksi (yht. 636 me)
- Pilari 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen (yht. 400 me)

Huom. Pilareihin 1, 3 ja 4 sisältyy myös Ahvenanmaalle kohdistettuja uudistuksia/investointeja yhteensä 10 me edestä, jotka eivät sisälly tämän tiivistelmän laskelmiin.

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täyttyminen:

Vihreä siirtymä: 51 %, digitalisaatio: 24 %

Pilareiden tarkempi sisältö:

Pilari 1: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa (yht. 822 me)

Tavoitteet:

- Vauhditetaan vihreän siirtymän ratkaisuja, jotka mahdollistavat merkittäviä päästövähennyksiä sekä Suomessa että muualla maailmassa ja jotka tukevat kansallisia hiilineutraalisuus- ja kiertotaloustavoitteita.
- Tavoitteena on tuoda Suomi globaaliksi kärkimaaksi vety- ja kiertotalouden, korkean jalostusarvon biotuotteiden ja päästöttömien energiajärjestelmien ja muiden ilmasto- ja ympäristöratkaisujen alalla, parantaa energiatehokkuutta sekä nopeuttaa muutosta fossiilittomaan liikenteeseen ja lämmitykseen. Tavoitteita edistetään mm. toimilla, jotka saavat liikkeelle mahdollisimman paljon vihreää siirtymää tehokkaasti edistäviä aineettomia ja aineellisia investointeja sekä luovat markkinoille kokonaisratkaisuja.

Esimerkkejä indikaattoreista:

- Kasvihuonekaasujen vähenemä
- Vihreää siirtymää tukevan liiketoiminnan, tutkimuksen, osaamisen ja viennin kasvu (ml. yksityisten investointien vivutus)
- Kiertotalouden mittari (esim. materiaalien kiertotalousaste (CMU), mittaa kierrätetyn materiaalin osuutta kaikesta materiaalin käytöstä)

Toimenpidekokonaisuudet:

Energiajärjestelmän murros, 316 me (TEM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Energiainfrastruktuuri-investoinnit energian siirtoon ja jakeluun sähköistymisen edistämiseen puhtaalla energialla sekä investoinnit uuteen energiateknologiaan kuten esim. merituulivoimaan, suuren luokan aurinkovoimaan ja biokaasun.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Kasvihuonekaasujen vähentäminen ja vihreän siirtymän investoinnit.

Yksityiset investoinnit: Vipuvaikutus¹ 250-900 % (keskimäärin 400 %)

Päästövähennys: Vähentää päästöjä (arvio: 2 270 000 t)

TKI-osuus: ~40-50 %

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täyttyminen:

Vihreä siirtymä: 100%, digitalisaatio: 20%

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista

- Investointeja energiansiirtoon- ja jakeluun (investointeja kaukolämpöinfrastruktuuriin hukkalämpöjen talteen ottamiseksi, tuulivoiman liittämiseksi kantaverkkoon, uuden innovatiivisten teknologioiden käyttöönottamiseksi jakeluverkoissa ja vähähiilisiin kaasut/vetyverkostoihin)
- Investoinnit uuden energiateknologian käyttöönottoon (investoinnit merituulivoimaan, suurenluokan aurinkovoimaan, biokaasu ja muihin uusiutuviin liikennepolttoaineisiin, lämmön talteenotto sekä geolämpö)

Vihreää ja digitaalista siirtymää tukevat uudistukset ja investoinnit, 326 me (TEM, YM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Investointiohjelma teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen, vety ja Power-to-X –ratkaisuihin sekä kiertotalouden edistämiseen mm. bio- ja akkumateriaalien sekä muiden keskeisten materiaalien osalta

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Päästövähennykset ja kiertotalouden edistäminen. Vihreän siirtymän tukevan liiketoiminnan tukeminen ja yksityisten investointien vivutus. Tuottavuuden ja työllisyyden kasvu. Investointien pullonkaulojen estäminen.

Yksityiset investoinnit: Vipuvaikutus 250-900 % (keskimäärin 400 %)

Päästövähennys: Vähentää päästöjä (arvio: 1 000 000 t)

---

¹ Vipuvaikutus: Jos tuki on esim. 20 % niin vipuvaikutus on 400 %. Eli yksityiset investoinnit olisivat nelinkertaiset julkiseen rahoitukseen verrattuna.

TKI-osuus: ~40-50 %

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täytyminen:

Vihreä siirtymä: 100 %, digitalisaatio: 0 %

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista

- Investoinnit vetyteknologiaan sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (ml. TKI-investoinnit ja EU-maiden yhteistyöhankkeen, IPCEI), sisältäen henkilöstökustannuksia lupamenettelyihin liittyen 156 me
- Investoinnit kiertotalouden laitos- ja demonstraatiolaitosinvestointeihin (teollisuuden jätevirtojen sekä esim. muovin, tekstiilien, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden, rakennus- ja purkumateriaalien ja akkumateriaalien kierrätys), 110 me, josta biotalouden osuus 30 me ja akkualan kiertotalousratkaisujen osuus 30 me
- Teollisuuden prosessien sähköistäminen ja digitalisaatio (vähennetään CO₂-päästöjä ja parannetaan energiatehokkuutta, ml. TKI-investoinnit), 60 me

Rakennuskannan ilmasto- ja ympäristövaikutusten pienentäminen, 110 me (YM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Fossiilisista lämmitysmuodoista luopuminen ja rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen ja ympäristökuormituksen vähentäminen.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Hiilineutraalius-, energiatehokkuus- ja ilmastotavoitteet.

Yksityiset investoinnit: Vipuvaikutus 150 %

Päästövähennys: Vähentää päästöjä 100 000 t/co₂/v

TKI-osuus: ~30 %

Muut vaikutukset: Öljylämmityksestä luopuminen noin 15 000 pientalossa

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täytyminen:

Vihreä siirtymä: 100%, digitalisaatio: 0%

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista

- Energiatohokkuuden parantaminen ja ympäristökuormituksen vähentäminen kiinteistö- ja rakennusalalla uusia teknologioita ja toimintamalleja hyödyntämällä sekä TKI-toimintaa kehittämällä ja rakennusalan vientiä edistämällä, yhteensä 40 me
- Erillisöljylämmityksestä luopuminen rakennuskannassa (kotitaloudet, kunnat, seurakunnat ja yhdistykset), 70 me

Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut, 40 me (YM, TEM, LVM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Vähäpäästöisen autokannan lisääminen latauspisteinfrastruktuuria laajentamalla

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Päästövähennykset ja muutos fossiilittomaan liikenteeseen.

Yksityiset investoinnit: Vipuvaikutus 100-190 % (tuki % vaihtelee)

Päästövähennys: Vähentää päästöjä

TKI-osuus: Ei vaikutusta

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täyttyminen:

Vihreä siirtymä: 100 %, digitalisaatio: 0 %

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista

- Julkinen ja yksityinen jakelu- ja tankkausinfrastruktuuri, yht. 40 me

Ympäristökestävyys ja luontopohjaiset ratkaisut, 30 me (YM, MMM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Hiilinielupotentiaalin käyttöönotto ja metsätalouden koko metsätoimenpideketjun kattavat vaikutukset.

Maatalouden hyötyminen teollisuuden sivuvirroista (kiertotalous) ja vesistöjen kuormituksen vähentäminen.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Hiilineutraalius-, kiertotalous- ja ilmastotavoitteet; investointiaktiivisuus ja teknologiainnovaatiot.

Yksityiset investoinnit: Kipsi 0 % / Ravinteiden kierrätys 100 % / Maankäyttö 0-50 %

Päästövähennys: Vähentää vesistöjen ravinnepäästöjä Itämeren fosforikuormitus vähenee 150 t

TKI-osuus: ~30 %

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täyttyminen:

Vihreä siirtymä: 100 %, digitalisaatio: 0%

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista

- Peltojen kipsikäsittely ja ravinteiden kierrätys –hanke (teollisuuden tuotteena syntyvällä kipsillä vähennetään Itämeren kuormitusta), 20 me
- Maankäyttösektorin ilmastokestävät toimenpiteet (metsähoidon ja puunkorjuun menetelmien ja teknologioiden sekä tiedon ja osaamisen kehittäminen tukemaan täsmämetsätaloutta), 10 me

Pilari 2: Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville (yht. 217 me)

Tavoitteet:

- Digitalisaatiota sekä datataloutta vauhditetaan yksityisissä ja julkisissa palveluissa niin että se lisää kustannustehokkuutta ja tuottavuutta, tuo turvalliset hyvän arjen palvelut ihmisten saataville koko maassa.
- Samalla luodaan yrityksille kilpailukykyinen toimintaympäristö sekä nostetaan Suomi globaaliksi kärkimaaksi digitaalisen yhteiskunnan datavetoisten palveluiden ja niiden turvallisten ratkaisujen tuottajana huomioiden myös ratkaisut, jotka edistävät liikenteen digitalisoitumista.
- Yhteiskunnan digitaalista siirtymää vahvistetaan toimilla, jotka vauhdittavat eniten digi-, teknologia- ja datainvestointeja.

Esimerkkejä indikaattoreista:

- tuottavuuskehitys
- aineettomien ja aineellisten investointien kasvu tällä alueella (robotiikka, tekoäly, teollinen internet, tietoturva jne)
- huippunopeiden yhteyksien saavutettavuus Suomessa xx % (tavoite mahd korkealle)
- läpimurtoteknologioiden edistyminen (esim. 6 g, kvanttilaskenta)

Toimenpidekokonaisuudet:

Digitaalinen infrastruktuuri, 135 me (LVM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

- 1) Junien kulunvalvontajärjestelmän uusiminen, eli digiratahanke.
- 2) Laajakaistaohjelma, jossa huippunopeiden yhteyksien saatavuutta parannetaan niillä alueilla, minne ne eivät markkinaehtoisesti rakentuisi. Rahoitus täydentää kansallista laajakaistatukiohjelmaa.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Yhteiskunnan digitaalista siirtymää vahvistetaan toimilla, jotka vauhdittavat digi-, teknologia- ja datainvestointeja. Samalla luodaan yrityksille kilpailukykyinen toimintaympäristö valtakunnallisesti.

Yksityiset investoinnit: Rautatieliikenteen digitalisaatio 0 % / Laajakaistaohjelma Vipuvaikutus riippuu toteutuvasta julkisen tuen määrästä hankkeissa ja voi olla parhaimmillaan arviolta 50 %.

Päästövähennys: Monipaikkaisen asumisen/työskentelyn mahdollistaminen ja tehokkaamman rautatieliikenteen tukeminen voi tukea liikenteen päästöjen vähentymistä

TKI-osuus: Voi tukea TKI-toimintaa

Muut vaikutukset: Voi parhaimmillaan tuoda laajakaistan piiriin 80 000 – 100 000 uutta tilaajaa

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täytyminen:

Vihreä siirtymä: 25 %, digitalisaatio: 100 %

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista:

- Rautatieliikenteen digitalisaatio, 85 me (LVM)
Digirata-hanke eli rautatiejärjestelmän digitalisaatio sekä ERTMS:n ja FRMCS:n täytäntöönpano Suomen rataverkolla, 85 me (LVM)
- Viestintäverkkojen laadun ja saatavuuden kehittäminen ja huippunopeat yhteydet (laajakaistaohjelma), 50 me (LVM)
Laajakaistaohjelman tavoitteena on kehittää huippunopeiden yhteyksien saatavuutta Suomessa tasa-arvoisesti valtiontuki-instrumentin avulla. Ohjelmasta rahoitetaan vähintään 100/100mbit/s nopeuksisia yhteyksiä.

Datatalouden ja digitalisaation vauhdittaminen, 82 me (TEM, YM, UM, VM, LVM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Kokonaisuus sisältää datataloutta ja julkisen hallinnon digitalisaatiota edistäviä laajoja investointikokonaisuuksia. Kokonaisuus sisältää reaaliaikaisen talouden (RTE) –kokonaisuuden sekä kärkeknologioiden tukemisen mahdollistavan rahoitusinstrumentin. Julkisen hallinnon digitalisaatiota edistävät huoneistotietojärjestelmän jatkokehityshanke, rahanpesun estämisen ohjelma sekä Virtual Finland – kokonaisuus.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Digitalisaatiota sekä datataloutta vauhditetaan yksityisissä ja julkisissa palveluissa niin että se lisää kustannustehokkuutta ja tuottavuutta, tuo turvalliset hyvän arjen palvelut ihmisten saataville koko maassa. Toimet tukevat Suomen nostamista globaaliksi kärkimaaksi digitaalisen yhteiskunnan datavetoisten palveluiden ja niiden turvallisten ratkaisujen tuottajana huomioiden myös ratkaisut, jotka edistävät liikenteen digitalisoitumista. Lisäksi toimet edistävät investointeja digiin, dataan ja teknologioihin liittyen.

Yksityiset investoinnit: Kärkeknologiat (25 me): BF:n osalta vipuvaikutus 200 %, Mikroelektronikka-IPCEI:n osalta keskimääräinen vipuvaikutus 600 %

Päästövähennys: Ei vaikutusta

TKI-osuus: Kärkeknologiat 100 %, kyberturvallisuus 50 %

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täytyminen:

Vihreä siirtymä: 0 %, digitalisaatio: 100 %

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista:

- Kärkeknologioiden vauhdittaminen –ohjelma 25 me (TEM, LVM)

Rahoitusohjelma kärkeknologioihin tehtävien investointien vivuttamiseksi. Sisältää rahoitusinstrumentit 6G-, tekoäly- ja kvanttilaskennan testaus- ja kokeilu ympäristöjen kehittämiseksi sekä mikroelektronikan IPCEI suunnittelukyvykkyyksien tukemiseksi.

- Yritysten digitalous - RTE-ohjelma 14 me (TEM)

Reaaliaikatalous-ohjelman tavoitteena on luoda ratkaisut, jotka mahdollistavat liiketoiminnan tositteiden (kuitti, lasku, toimitusasiakirjat) liikkumisen yhtenäisessä koneluettavassa (rakenteisessa) sähköiseen muodossa (talousdata) sekä edistää tämän datan käsittelyä digitaalisissa automatisoiduissa prosesseissa. Vaikuttaa koko yhteiskunnan digitalisoitumiseen.

- Huoneistotietojärjestelmä 14 me (MMM)

Huoneistotietojärjestelmän jatkokehityshanke, joka tukee positiivisen luottotietorekisterin rakentamista. Hankkeessa perustetaan kansallinen järjestelmä taloyhtiöiden teknisille ja taloudellisille tiedoille mikä mahdollistaa taloyhtiölainaosuuksia koskevien tietojen välittämisen positiiviseen luottorekisteriin. Positiivisen luottorekisterin perustaminen sisältyy Suomen maakohtaisiin suosituksiin.

- Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen, 10 me (VM)

Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamisen tavoitteena on, että rahanpesun torjunnan tehtäviin osallistuvat viranomaiset ja yksityisen sektorin toimijat kykenevät vaihtamaan ajantasaisia tietoja tehokkaasti, turvallisesti ja luotettavasti digitaalisten ratkaisujen avulla. Lisäksi uudistuksella tavoitellaan viranomaisten välisen yhteistyön lisäämistä ja torjuntatoimien kehittämistä. Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen sisältyy Suomen maakohtaisiin suosituksiin.

- Virtual Finland 9 me (UM)

Luodaan Suomen ulkoista ja sisäistä kilpailukykyä parantava Virtual Finland -palvelualue, joka mahdollistaa julkisen ja yksityisen sektorin palveluista integroitavat saumattomat digitaaliset palvelupolut Suomeen tuleville asiakkaille, kuten yrityksille, työntekijöille, korkeakouluopiskelijoille ja matkailijoille sekä ja palvelutarjonnan suomalaisen viennin edistämiseksi.

- Suomen kyberturvallisuuden kehittämisohjelman toimeenpano ja investoinnit kyber- ja tietoturvallisuuden tutkimukseen, 10 me

Pilari 3: Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestäväen kasvun vauhdittamiseksi (yht. 636 me)

Tavoitteet:

- Vauhditetaan työllisyysasteen nostoa palvelut (TE-palvelut, työkyvyn tuki, osaaminen) asiakaslähtöisiksi uudistamalla ja digitalisaatiota hyödyntämällä, osatyökykyisten työllistymistä edistämällä, työperäistä maahanmuuttoa sujuvoittamalla ja kotoutumista edistämällä sekä työhyvinvointia lisäämällä.
- Edistetään pitkän aikavälin kasvua nostamalla osaamistasoa sekä nuorten että aikuisten parissa sekä tuomalla mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen mm. paikkariippumattomalla tavalla.
- Vahvistetaan tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäyttöisyyttä ja lisätään t&k-intensiivisyyttä kasvun vauhdittamiseksi myös pitkällä aikavälillä.
- Vauhditetaan kriisistä eniten kärsineiden alojen eli matkailun, luovan talouden ja tapahtuma-alan innovatiivista ja tutkimustietoa hyödyntävää uudistumista, toipumista ja kestäväen kasvua.

Esimerkkejä indikaattoreista:

- Työllisten määrän kasvu vähintään xx xxx henkeä (välitavoitteet mm. selonteon indikaattoreita hyödyntäen)
- Osaamistason noston indikaattorit nuorilla ja aikuisilla
- T&K-intensiteetin kasvu

Toimenpidekokonaisuudet:

Työllisyys ja työmarkkinat, 170 me (TEM, STM, SM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Edistetään pohjoismaisen työvoimapalvelumallin toimeenpanoa (ml. tietojärjestelmäratkaisu), parannetaan Ohjaamoiden kykyä vastata nuorten tarpeisiin vahvistamalla niiden moniammatillisuutta ja kehitetään työkykyä sekä osatyökykyisten palveluita. Sujuvoitetaan työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton prosessia.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Työllisyysasteen nosto palveluita uudistamalla, osatyökykyisten työllistymistä edistämällä, työhyvinvointia lisäämällä ja työperäistä maahanmuuttoa sujuvoittamalla.

Yksityiset investoinnit: Ei vaikutusta

Päästövähennys: Ei vaikutusta

TKI-osuus: Ei suoraa vaikutusta

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täyttyminen:

Vihreä siirtymä: 0%, digitalisaatio: 24%

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista:

- Pohjoismainen työvoimapalvelumalli (mallin toimeenpanon vaatimat panostukset tietojärjestelmiin ja TE-toimistojen resurssien lisääminen), 90 me
- Kansainvälisten rekrytointien helpottaminen (maailmanluokan automaatiota hyödyntävä digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi), 20 me
- Nuorten tukeminen (Ohjaamoiden moniammatillisuuden ja vaikuttavuuden vahvistaminen), 13 me

- Työhyvinvointi, tuottavuus ja työkyvyn kehittäminen työelämässä (Uuden välityömarkkinatoimijan luominen, ammatillisen kuntoutuksen kehittäminen nuorille ja osatyökykyisille, työkykyä tukevat mielenterveystoimet sekä julkisen alan työkykyohjelma), 47 me;

Osaamistason nosto ja jatkuva oppiminen, 105 me (OKM, TEM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Jatkuvan oppimisen uudistuksessa kehitetään työelämän muutosten ennakointia, ohjausta ja osaamisen tunnistamista sekä kohdennetaan koulutusta erityisesti rakennemuutosaloille sekä aliedustetuille ryhmille. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmassa rakennetaan koulutusjärjestelmän kattava ja hallinnonrajat ylittävä jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus sekä korkeakoulutuksen digitalisaation (digivisio) ja joustavan oppimisen kokonaisuus. Korkeakoulujen aloituspaikkoja lisätään kertaluonteisesti

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Nuorten ja aikuisten osaamistason nosto. Jatkuvan oppimisen mahdollisuudet.

Yksityiset investoinnit: Ei vaikutusta

Päästövähennys: Ei vaikutusta

TKI-osuus: Ei suoraa vaikutusta

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täyttyminen:

Vihreä siirtymä: 1 %, digitalisaatio: 48 %

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista:

- Jatkuvan oppimisen uudistus (yht. 44 milj. €)
  - Koulutukset, 30 milj. €
  - Ennakointi, 4 milj. €
  - Ohjauksen kehittäminen sekä osaamisen arviointi ja validointi, 10 milj. €
- Korkeakoulujen aloituspaikkojen kertaluonteinen lisäys, 15 me
- Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (yht. 46 milj.€), joka koostuu kahdesta osakokonaisuudesta
  - Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus 26 milj. €
  - Korkeakoulujen digitalisaation ja joustavan oppimisen vahvistamisohjelma 20 milj. €

TKI, tutkimusinfrastruktuuri ja pilotointi, 267 milj. € (OKM, TEM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Kokonaisuus jakautuu kahteen osaan: Vihreää siirtymää tukeva TKI-rahoituksen kokonaisuuteen sekä kestäväää kasvua ja digitalisaatiota tukevat investoinnit tutkimus- ja innovaatioinfrastruktuureihin. Merkittävimmät investoinnit tehdään kumppanuusmallien vahvistamiseen ja tulevaisuuden avainalojen vauhdittamiseen. Näillä investoinneilla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus erityisesti vihreän siirtymän, mutta myös digitaalisuuden edistämiseksi, sekä myös elinkeinorakenteen uudistumisessa. Kokonaisuuden investoinnit tutkimus- ja innovaatioinfrastruktuureihin tukevat elpymis- ja palautumissuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Näillä investoinneilla lisätään TKI-osaamista ja niillä kannustetaan yrityksiä lisäämään TKI- ja muita investointeja.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoitteisiin toimenpiteet vastaavat:

TKI-intensiivisyyden kasvu; tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäyttöisyyden vahvistaminen

Yksityiset investoinnit: BF:n rahoittamissa hankkeissa omarahoitusta oltava vähintään 50 % (vipuvaikutus 100 %), Suomen Akatemian rahoittamissa hankkeissa omarahoitusosuus on vähintään 30%.

Päästövähennys: Hankkeiden valinnassa huomioidaan vihreän siirtymän tukeminen

TKI-osuus: T&K: 100 %, TKI: 100 %

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täytyminen:

Vihreä siirtymä: 72 %, digitalisaatio: 7 %

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista:

- Vihreää siirtymää tukeva TKI-rahoituksen kokonaisuus (192 M€)
  - Veturiyritysrahoitus, 100 me
  - Tulevaisuuden avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen (tulevaisuuden avainaloihin liittyvän perustutkimuksen ja huipputaustamisen vahvistaminen Suomen Akatemian kautta ja tulevaisuuden avainalojen vauhdittaminen Business Finlandin kautta), 72 me
  - Innovatiivisten kasvuyritysten tukeminen (Kasvuhakuisten pk-yritysten innovaatiotuki, 20 me)
- Kestäväää kasvua ja digitalisaatiota tukevat investoinnit tutkimus- ja innovaatioinfrastruktuureihin Suomen Akatemian ja Business Finlandin kautta), 75 me

Koronakriisistä kärsineet alat ja kansainvälisen kasvun kärjet, 94 me (TEM, OKM, LVM, MMM, YM)

Lyhyt kuvaus kokonaisuuden sisällöstä:

Tuetaan koronasta erityisesti kärsineiden alojen, matkailun sekä kulttuuri- ja luovien alojen, kestäväää kasvua ja uudistumista. Vahvistetaan pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuksien kehittämistä. Edistetään Suomen kansainvälisen kasvun kärkitoimialojen vientiä ja ekosysteemikehitystä.

Mihin ministerityöryhmän asettamiin tavoiteisiin toimenpiteet vastaavat:

Kriisistä eniten kärsineiden alojen ja yritysten kansainvälistymisen kasvun tukeminen.

Yksityiset investoinnit: Valittavilta yrityshankkeilta edellytetään omarahoitusosuutta

Päästövähennys: Ei toistaiseksi arvioitavissa

TKI-osuus: ~30-40 %

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täyttyminen:

Vihreä siirtymä: 4 %, digitalisaatio: 32 %

Tarkempia tietoja investointi- ja uudistuskokonaisuuksista:

- Suomalaisen kansainvälisen kasvun kärjet (kulttuuri ja luovien alojen uudistumisen tuki sekä muiden toimialojen kehittämistuki), 64 me, josta kulttuurin ja luovien alojen osuus 40 me
- Matkailualan kestävyuden ja digitalisaation kasvun tukeminen (ml. tki-rahoitusohjelma matkailualan tki-intensiivisyyden nostamiseksi), 20 me
- Kasvun kiihdyttämisohjelman vahvistaminen (avustus kansainvälistymispalveluiden hankintaan), 10 me

Pilari 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen (yht. 400 me)**Tavoitteet:**

- Purkaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa uudistamalla toimintamalleja ja ottamalla käyttöön uusia digitaalisia palveluja.
- Nopeuttaa hoitoon pääsyä (ml. mielenterveys) koko maassa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja.
- Edistää sote-uudistuksen toteutumista. Tavoitteena on tuoda palvelut kaikkien saataville sekä uudistaa niitä kustannusvaikuttavasti ja ihmislähtöisesti.

Toimenpidekokonaisuudet

1. Edistetään hoitotakuun toteutumista (mukaan lukien mielenterveyspalvelut) sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa
2. Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

3. Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta.

Kokonaisuus (toimenpiteet 1-3): yht. 300 me

4. Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot (toimenpiteitä 1-3 tukevien digitaalisten ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto), yht. 100me

RRF-asetuksen vihreää siirtymää ja digitalisaatiota koskevien tavoitteiden täytyminen:

Vihreä siirtymä: 0 %, digitalisaatio: 25 %

TKI-osuus: ~13 %